Inspirationsträff

lokala patientsäkerhetsteam

2026-01-20

Region Västmanland

Region Västmanland

17 september 2025 - Världsdagen för patientsäkerhet

World Health Organization

Patientsäkerhet från början!

Säker vård för varje nyfödd och varje barn

Region Västmanland

Program

- Aktuellt:
  - Regional handlingsplan för ökad patientsäkerhet
  - Årshjul för systematiskt patientsäkerhetsarbete
- **Säkerhetsnålen** vinnare 2025
- Barnets rättigheter i hälso- och sjukvården - Helén Steglind Larsson, utvecklingsledare, Verksamhet Hållbarhet
- **FIKA och mingel**

- Barn och föräldrar som medskapare - Karina Wahl, Barnkliniken, Region Jönköping län
- Patienten som medskapare - exempel
- **Avslut**

Region Västmanland

Region Västmanland

Regional handlingsplan

för ökad patientsäkerhet 2025-2030

Region Västmanland

Region Västmanland

Region Västmanland arbetar systematiskt för att stärka patientsäkerheten och utveckla en säkerhetskultur som präglas av hög riskmedvetenhet och ett proaktivt arbetssätt. Denna handlingsplan kompletterar **Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2025–2030**, som har visionen *"God och säker vård – överallt och alltid"* och målsättningen att eliminera vårdskador.

Planen beskriver hur den nationella handlingsplanen omsätts i Region Västmanland och fungerar som stöd och vägledning i det regionala och lokala patientsäkerhetsarbetet. Arbetet följs via patientsäkerhetsdialoger och i den årliga patientsäkerhetsberättelsen.

Region Västmanland

Engagerad ledning och tydlig styrning

Ett engagerat och kompetent ledarskap på alla nivåer är avgörande för säker vård. Genom evidensbaserade beslut, tydliga prioriteringar och tillräckliga resurser främjas ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Ledningen fungerar som förebild och kulturbärare.

Systematiskt patientsäkerhetsarbete bedrivs med stöd av flera verktyg

- Synergi avvikelsesystem
- Centuri ledningssystem
- Mätningar av trycksår, BHK, VRI
- Indikatorer från ”Vården i siffror” och Socialstyrelsen
- Årshjul för aktiviteter

Vårdskador kartläggs och följs upp via

- Patientsäkerhetsberättelse och patientsäkerhetsdialoger
- Avvikelserapportering och markörbaserad journalgranskning
- Punktprevalensmätningar
- Nitha kunskapsbank vid händelseanalyser

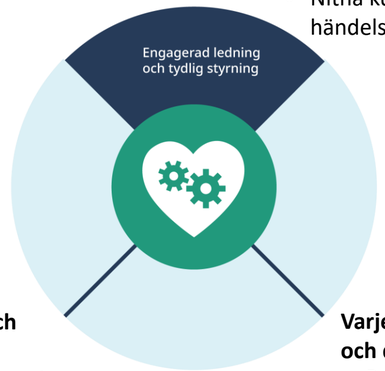

Risker identifieras och hanteras genom

- Daglig avvikelsehantering
- Reflektionsmetod för team exempelvis
- Gröna Korset och Teamtempen
- Strukturerat arbetssätt för personcentrerad vård
- Riskanalys med metod ViRA
- Kris- och beredskapsplanering

Varje ledningsgrupp följer upp och diskuterar patientsäkerhet

- Patientsäkerhet som stående punkt på ledningsmöten och arbetsplatsträffar
- Chefläkare ingår i förvaltningsledningen
- Tydliggör det ekonomiska perspektivet med kostnadsberäkningar vid vårdskador

Region Västmanland

En god säkerhetskultur

En god säkerhetskultur är avgörande för säker vård och bygger på öppenhet, psykologisk trygghet och riskmedvetenhet. Genom ett lärande klimat och samarbete mellan medarbetare, chefer och patienter stärks patientsäkerheten.

Alla medarbetare kan diskutera och rapportera händelser och risker utan oro för skuld eller repressalier

- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Hållbart Säkerhets Engagemang (HSE) i medarbetarenkät
- Säkerhetskulturtrappan 2.0 (Löf)
- Morbidity & Mortality-ronder
- Forskningsprojekt så som SamSa

Strukturerade metoder som synliggör risker och ger underlag för förbättringar i vården

- Vårdtyngdsmätningar för att identifiera belastning och risker
- Avvikelsehantering i Synergi för att fånga och följa upp händelser
- Analys och uppföljning som grund för långsiktiga förbättringar

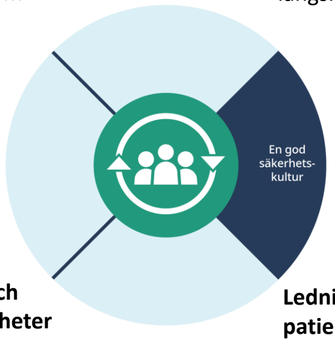

Forum där medarbetare och patienter kan dela erfarenheter och reflektera

- Lokala patientsäkerhetsteam
- Patientsäkerhetsdialoger
- Inspirationsträffar
- Nyhetsbrev om patientsäkerhet
- Stöd till patienter och personal efter vårdskadehändelser

Ledningen prioriterar patientsäkerhet

- Patientsäkerhet ingår i chefsutbildningar
- Utvecklande ledarskap och medarbetarskap
- Utmärkelsen *Säkerhetsnålen* för bästa patientsäkerhetsarbete

Region Västmanland

Adekvat kunskap och kompetens

Säker vård förutsätter tillräcklig kunskap och kompetens på alla nivåer i hälso- och sjukvården. Det innefattar yrkeskunskap, patientsäkerhetskompetens och kontinuerlig utveckling för att möta förändringar.

Utbildning och fortbildning i patient-säkerhet för chefer och medarbetare utifrån Socialstyrelsens nationella kompetensmål

- Introduktionsprogram för AT/BT-läkare och sjuksköterskor
- Ingår i chefsprogram steg 1
- Socialstyrelsens utbildning
- "Säker vård"
- Utbildning för avvikelsesamordnare

Mentorskap, handledning och träning säkerställer kompetens under hela yrkeslivet

- Regelbunden fortbildning
- Handledning och mentorskap på alla nivåer
- Individuell kompetensplan
- Simuleringsträning
- Lärarlett eller självstyrt lärande

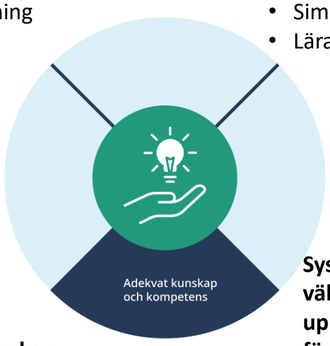

Centralt patient-säkerhetsteam samlar, bevakar och sprider kunskap

- Metodstöd händelseanalys
- Riktad utbildning
- Delta i nationella expertgrupper
- Riskanalyser med VIRA
- Förvalta avvikelsesystem
- Integrera artificiell intelligens i analys av vårdskador

Systematisk och väldefinierad mätning och uppföljning av verksamheten för att långsiktigt förbättra patientsäkerheten

- Socialstyrelsens indikatorer för patientsäkerhet
- Vården i siffror
- Kvalitetsregister
- Trycksårsförekomst
- Övervakning av urinkateter-användning
- Infektionsverktyget
- BHK

Region Västmanland

Patienten som medskapare

Patientens och närståendes delaktighet är en grundförutsättning för god och säker vård. När patienten ses som en medskapare skapas förutsättningar för en vård som bygger på respekt, tillit och anpassning efter patientens behov och önskemål.

Patienters synpunkter och erfarenheter används som en del i förbättringsarbetet

- Strukturerad klagomålshantering
- Nationell Patientenkät
- Digitala patientenkäter till exempel vid vårdbesök eller utskrivning för att fånga upp förbättringsområden
- Fokusgrupper vid förändrings-arbeten

Patienter medverkar vid händelseanalyser och erbjuds delta i forskningsprojekt

- Patienters upplevelse och förbättringsförslag inhämtas vid vårdskadeutredningar
- Klinisk forskning för att utveckla vården

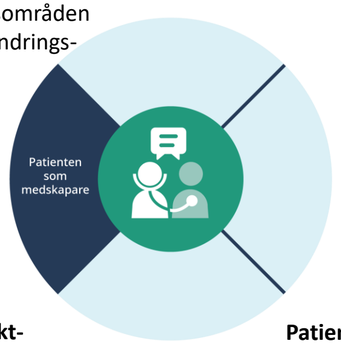

Individanpassade kontakt-vägar och vårdformer

- Digitala vårdmöten/1177
- Strukturerad egenmonitorering
- Närvårdsteam och dagvård
- Direktinskrivning
- Sträva efter ”Sömlös vård”

Patientberättelser och erfarenheter används i utbildning och träning för att öka förståelsen för konsekvenserna av vårdskador

- Säkerställa patientperspektivet i utbildning

Region Västmanland

Vägledande principer

Genom samverkan mellan aktörer, ett starkt fokus på förebyggande insatser, innovation och patientcentrering skapas förutsättningar för en jämlik, tillgänglig och säker vård som bidrar till bättre hälsa för alla invånare.

Tillsammans
En säker vård skapas genom att involvera patienten, arbeta i team, upprätta tillförlitliga rutiner och främja ett öppet klimat där vi vågar rapportera och diskutera patientsäkerhetsfrågor

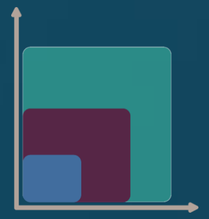

Behovsanpassat
Systematisk uppföljning av åtgärder för att säkerställa effekt och lärande. De patienter som löper störst risk att drabbas av vårdskador identifieras och insatser riktas dit de gör mest nytta

Uppströms
Proaktivt och kunskapsbaserat arbete för att förebygga vårdskador i våra vårdprocesser. Riskanalyser görs såväl i det dagliga arbetet som vid förändringar

Nyskapande
Förbättringsarbeten och ständigt sökande efter nya vägar för utveckling. Användandet av tekniska hjälpmedel och digitala lösningar för att stärka vården och möta patienternas behov

Region Västmanland

ÅRSHJUL

Systematiskt patientsäkerhetsarbete

Stärka analys, lärande och utveckling

JANUARI

- APT Patientsäkerhet – Vad är en avvikelse? Avvikelser föregående år - trender?
- Inspirationsträff för lokala patientsäkerhetsteam

FEBRUARI

- APT Patientsäkerhet - Avvikelserapportering av händelse
- Nya projekt? – sök stimulansmedel*
- Nytt nyhetsbrev PST

MARS

- APT Patientsäkerhet - Varför arbeta förebyggande?
- Regionens Patientsäkerhetsberättelse publiceras

APRIL

- APT Patientsäkerhet - uppföljning aktuella avvikelser
- Nominering till Säkerhetsnålen öppnar

MAJ

- APT Patientsäkerhet – risker och riskhantering
- Nya projekt?– söka stimulansmedel
- Anmäla till höstens patientsäkerhetsutbildningar
- Nytt nyhetsbrev PST

JUNI

- APT Patientsäkerhet - uppföljning aktuella avvikelser
- Patientsäkerhetsdialoger startar

JULI

AUGUSTI

- Förberedelse inför höstens patientsäkerhetsdialog

SEPTEMBER

- APT Patientsäkerhet – Uppföljning avvikelser från sommaren
- Patientsäkerhetsdialoger fortsätter
- Suicidpreventiva dagen 10/9
- Internationell patientsäkerhetsdag 17/9
- Inspirationsträff för lokala patientsäkerhetsteam

OKTOBER

- APT Patientsäkerhet – Om en patient drabbats
- Nya projekt?– söka stimulansmedel
- Nytt nyhetsbrev PST

NOVEMBER

- APT Patientsäkerhet – Uppföljning aktuella avvikelser
- HSE och HME- resultat (jämna år)
- Anmäla till vårens patientsäkerhetsutbildningar
- Stoppa-trycksårsdagen- tredje torsdagen i november

DECEMBER

- APT Patientsäkerhet - Säkerhetskultur

* Stimulansmedel kan sökas under hela året.

Region Västmanland

APT - Patientsäkerhet

Februari – Avvikelserapportering av händelse

Region Västmanland

En avvikelserapport skrivs – Vad händer sen?

En händelse inträffar på enheten.
Du rapporterar avvikelsen i Synergi.

→

Avvikelsesamordnaren på din enhet tar emot ärendet.

→

Samordnaren börjar med hanteringen eller skickar vidare ärendet till berörd enhet.

→

Hantering:

1. **Klassificering**
2. **Orsaksutredning**
3. **Åtgärdsplanering**

→

Avvikelsen presenteras för medarbetarna, exempelvis på APT, för enhetens systematiska förbättringsarbete.

→

Åtgärder vidtas och ska sedan utvärderas.

Har de gett någon effekt? Behöver vi sätta in någon ytterligare åtgärd?

→

Ärendet avslutas efter genomförande av planerade åtgärder.

E-post skickas automatiskt till rapportören med presentation av åtgärder.

Region Västmanland

Rapportering händelser - diskussion

Reflektionsfrågor

- Vilka metoder har vi för att fånga upp avvikelser och händelser som har eller hade kunnat medföra en vårdskada* i vår verksamhet?
- Hur kan vi förhindra att samma typ av avvikelse eller händelse inträffar igen?

- *I patientsäkerhetslagen står att en vårdskada är "lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

Region Västmanland

Årshjul för systematiskt patientsäkerhetsarbete

Ta del av årshjul med olika aktiviteter för er i det lokala patientsäkerhetsteamet. Årshjulet kan stötta er i ert systematiska patientsäkerhetsarbete på er klinik. Som stöd till årshjulets teman och aktiviteter finns ett APT-matriel att använda. Varje månad finns ett förslag på material att använda. Matrialet kan användas i sin helhet månad för månad alternativt väljs delar som passar verksamhetens behov.

Januari-mars

April-juni

Augusti-oktober

November-December

Årshjul patientsäkerhet -Samlat stöd för lokala patientsäkerhetsteam i Region Västmanland (Centuri)

Skriv ut Dela texten

Ändrad den: 13 januari 2026

Årshjul för systematiskt patientsäkerhetsarbete - Region Västmanland

Säkerhetsnålen 2025
BUP Mellanvård

Region Västmanland

Diplom
Säkerhetsnålen 2025
Säkerhetsnålen 2025 tilldelas
Barn- och ungdomspsykiatrins mobila interprofessionella mellanvårdsteam
Utmärkelsen Säkerhetsnålen utdelas för arbete som på ett tydligt sätt bidrar till att reducera antalet vårdskador och främjar en god patientsäkerhetskultur.
BUP:s mobila mellanvård fyller glappet mellan öppenvård och slutenvård och bidrar till en god, säker och jämlik vård utifrån behov och förutsättningar. Genom behandling och utredning i hemmiljön nås barn och unga för vilka tidigare insatser inte varit tillräckliga.
Malin Gabrielsson
Regionråd
Lars Almbjörn
Hälso- och sjukvårdsdirektör

”Barn i vården”

Helén Steglind Larsson
Utvecklingsledare Hållbarhet

Region Västmanland

Barnets rättigheter i hälso- och sjukvården

20 januari 2026

Helén Steglind Larsson,
Utvecklingsledare barnrätt
Verksamhet Hållbarhet

Om verksamhet Hållbarhet

- Regionkontoret, Regionstaben
- Ett miljöteam och ett team för mänskliga rättigheter

Vi erbjuder

- Utbildningar och kunskapshöjande insatser
- Arbetssätt och praktiska verktyg
- Skräddarsydda insatser utifrån verksamhetens behov och förutsättningar

Mer information och stöd

- Hållbarhet - Region Västmanland (intranätet)
- Arbeta med mänskliga rättigheter och social hållbarhet - Region Västmanland (hemsidan)

Region Västmanland

Regionens styrdokument

- Hållbarhetspolicyn fastställer principer för regionens hållbarhetsarbete
- Regionplan 2026-2028 innehåller bland annat regionens hållbarhetsmål och uppdrag
- Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete förtydligar vad varje verksamhet förväntas göra utifrån regionens hållbarhetsmål;
  - Resurseffektiva verksamheter och hållbara inköp
  - Minskad klimatpåverkan och klimatanpassad verksamhet
  - Biologisk mångfald och giftfri miljö
  - Jämlika, jämställda, tillgängliga och inkluderande verksamheter

Region Västmanland

Varför är det viktigt att vi tillgodoser **Barnets rättigheter** i vården?

- 4-åringen med en brännskada på skinkan kommer till akuten tillsammans med en förälder
- 13-åringen misstänks ha brutit foten under en fotbollsmatch, foten ska röntgas och måste kanske opereras
- 43-åringen har drabbats av depression och ska sjukskrivas

Region Västmanland

Barnets rättigheter i vården

- Enligt Barnkonventionen har alla barn, 0-18 år, rätt till liv och utveckling, rätt till bästa uppnåeliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering, vara delaktig och få sitt bästa bedömt, utan någon form av diskriminering
- Både barnkonventionen och vårdlagstiftningen kräver att vi bemöter barn som individer med egna rättigheter och särskilda behov
- Barn har rätt att skyddas från alla former av våld, vården har en skyldighet att anmäla oro till Socialtjänsten redan vid misstanke om att ett barn far illa
- Barn har rätt att få information, råd och stöd när de är närstående till patienter

Region Västmanland

Hur gör vi vården trygg, säker och barnanpassad?

- Gör barnet delaktig i sin vård – oavsett om beslut om vården måste tas av vårdnadshavare eller av vården
- Ge barnet anpassad information utifrån ålder och mognad – säkerställ att barnet har förstått informationen, ge barnet möjlighet att prata enskilt när så är lämpligt
- Barnanpassad vårdmiljö
- Trygga vårdövergångar – både mellan olika vårdverksamheter och från barn- till vuxenvård

Region Västmanland

Hur gör vi vården trygg, säker och barnanpassad?

- Barnanpassade rutiner för riskbedömningar och avvikelser
  - vårdskador kan se annorlunda ut för barn än för vuxna och rutiner behöver anpassas efter olika åldrar
  - barn kan ha andra upplevelser och åsikter än vuxna vid avvikelser

Region Västmanland

Hur gör vi vården trygg, säker och barnanpassad?

- Ha rutiner för och kännedom om hur en orosanmälan till Socialtjänsten ska göras när oro för att ett barn far illa uppstår
- Ha rutiner för och kännedom om hur barnet som är närstående ska uppmärksammas, få information, råd och stöd
- Säkerställ att barnets bästa har beaktats i varje beslut som rör barnet - oavsett om barnet är patient eller om barnet är närstående

Region Västmanland

Hur arbetar ni med barnets rättigheter i er verksamhet?

Vilka möjligheter och utmaningar ser ni?

Tack!

Region Västmanland

Fika och mingel

2026-01-28

Region Västmanland

Samtal runt mingelbordet

- **Hur arbetar ni med barnens rättigheter i er verksamhet?**
- **Vilka möjligheter och utmaningar ser ni?**

Delar gärna goda exempel med varandra!

Barn och föräldrar som medskapare

Karina Wahl
Verksamhetsutvecklare,
Barnsjuksköterska

Patienten som medskapare - exempel

Patientmedverkan – Säkerhet på sjukhuset

DIN SÄKERHET PÅ SJUKHUS

1177 | Region Västmanland

Rätt information

Säg till om du är överkänslig eller allergisk mot något.
Kontakta vårdpersonalen om du har frågor om din vård eller din behandling.

Dina läkemedel

Berätta vilka läkemedel, receptfria läkemedel, naturläkemedel och kosttillskott du tar och varför. Om du har med dig dina läkemedel till avdelningen, berätta gärna det för personalen. Använder du inhalatorer eller ögondroppar, ta gärna med dem till avdelningen och informera personalen om detta. Säg till om du inte vet varför du ska ta ett visst läkemedel. Tala med en läkare eller en apotekare om du känner oro kring dina läkemedel.

Skydda dig själv och andra mot smitta

Använd endast toalett som anvisas dig.
Tvätta och desinfektera dina händer efter toalettbesök.

Förebygg undernäring

När du är sjuk är det lätt att förlora vikt. Risken för infektioner, trycksår och fallskador ökar.
Ät proteinrik mat. Välj feta mjölkprodukter samt extra smör och pålägg på smörgåsen.
Be personalen om råd om du äter specialkost. Ät ofta och glöm inte mellanmålen.
Säg till om du har svårt att tugga eller svälja.

Lunch
Frukost
Middag

Vänd

DIN SÄKERHET PÅ SJUKHUS

1177 | Region Västmanland

Förebygg fallolyckor

Använd stadiga skor som sitter bra på foten eller anti-halksockor.

Be personalen om hjälp om du känner dig yr eller ostadig när du ska upp och gå.

Om du lätt blir yr, sitt en stund på sängkanten, trampa med fötterna och drick lite vatten innan du reser dig.

Förebygg blodproppar

Rör på dig så ofta du kan.
Använd dina stödstrumpor.
Försök göra enkla ben- och ankelövningar.

Förebygg trycksår

Om du kan, försök att röra dig i sängen och ändra läge ofta.
Försök att stå/gå efter ork och förmåga, hellre fler och kortare sträckor.
Även små lägesändringar gör stor nytta. Säg till om du ligger obekvämt eller om det gör ont, till exempel på hälarna. Personalen hjälper dig gärna att vända dig i sängen eller ändra läge i stolen.

Dags att lämna sjukhuset

Innan du lämnar sjukhuset, se till att du har fått:

– din utskrivningsinformation inklusive en lista över dina läkemedel och information om hur och varför du ska ta dem
– veta vem du ska kontakta om du har frågor
– information om eventuell uppföljning av din vård och behandling.

När du har synpunkter på vården

Du som patient eller närstående kan lämna synpunkter eller klagomål på något som du har upplevt inom vården.
Du kan också berätta om du har varit särskilt nöjd med något.
Framför dina synpunkter till personal eller via 1177.se/Vastmanland/sa-fungerar-varden.
Du kan även kontakta med patientnämnden för att få råd och stöd https://regionvastmanland.se/halsa-och-vard/synpunkter-pa-varden

Vänd

Patientmedverkan - Vårdskadeutredning

En nia!

En sexa!

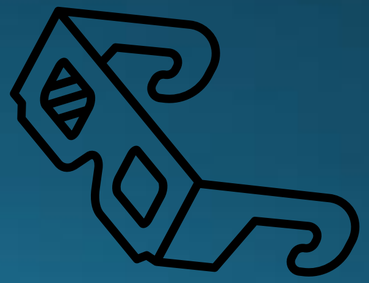

Patientmedverkan – BHK

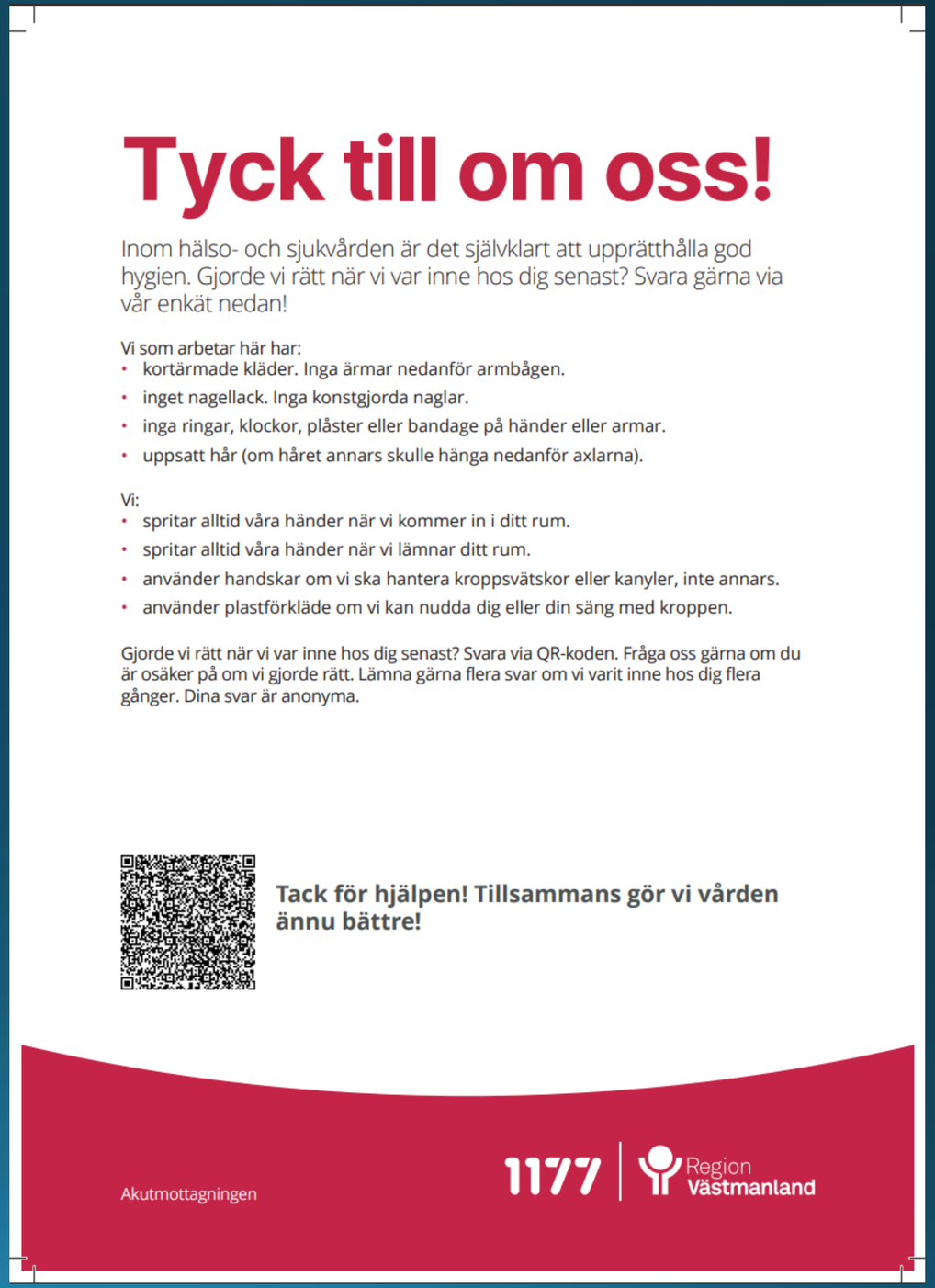

Tyck till om oss!

Inom hälso- och sjukvården är det självklart att upprätthålla god hygien. Gjorde vi rätt när vi var inne hos dig senast? Svara gärna via vår enkät nedan!

Vi som arbetar här har:

- kortärmade kläder. Inga ärmar nedanför armbågen.
- inget nagellack. Inga konstgjorda naglar.
- inga ringar, klockor, plåster eller bandage på händer eller armar.
- uppsatt hår (om håret annars skulle hänga nedanför axlarna).

Vi:

- spritar alltid våra händer när vi kommer in i ditt rum.
- spritar alltid våra händer när vi lämnar ditt rum.
- använder handskar om vi ska hantera kroppsvätskor eller kanyler, inte annars.
- använder plastförkläde om vi kan nudda dig eller din säng med kroppen.

Gjorde vi rätt när vi var inne hos dig senast? Svara via QR-koden. Fråga oss gärna om du är osäker på om vi gjorde rätt. Lämna gärna flera svar om vi varit inne hos dig flera gånger. Dina svar är anonyma.

Tack för hjälpen! Tillsammans gör vi vården ännu bättre!

Akutmottagningen

1177 | Region Västmanland

Punktprevalensmätning basala hygienrutiner och klädregler (PPM BHK) - Region Västmanland

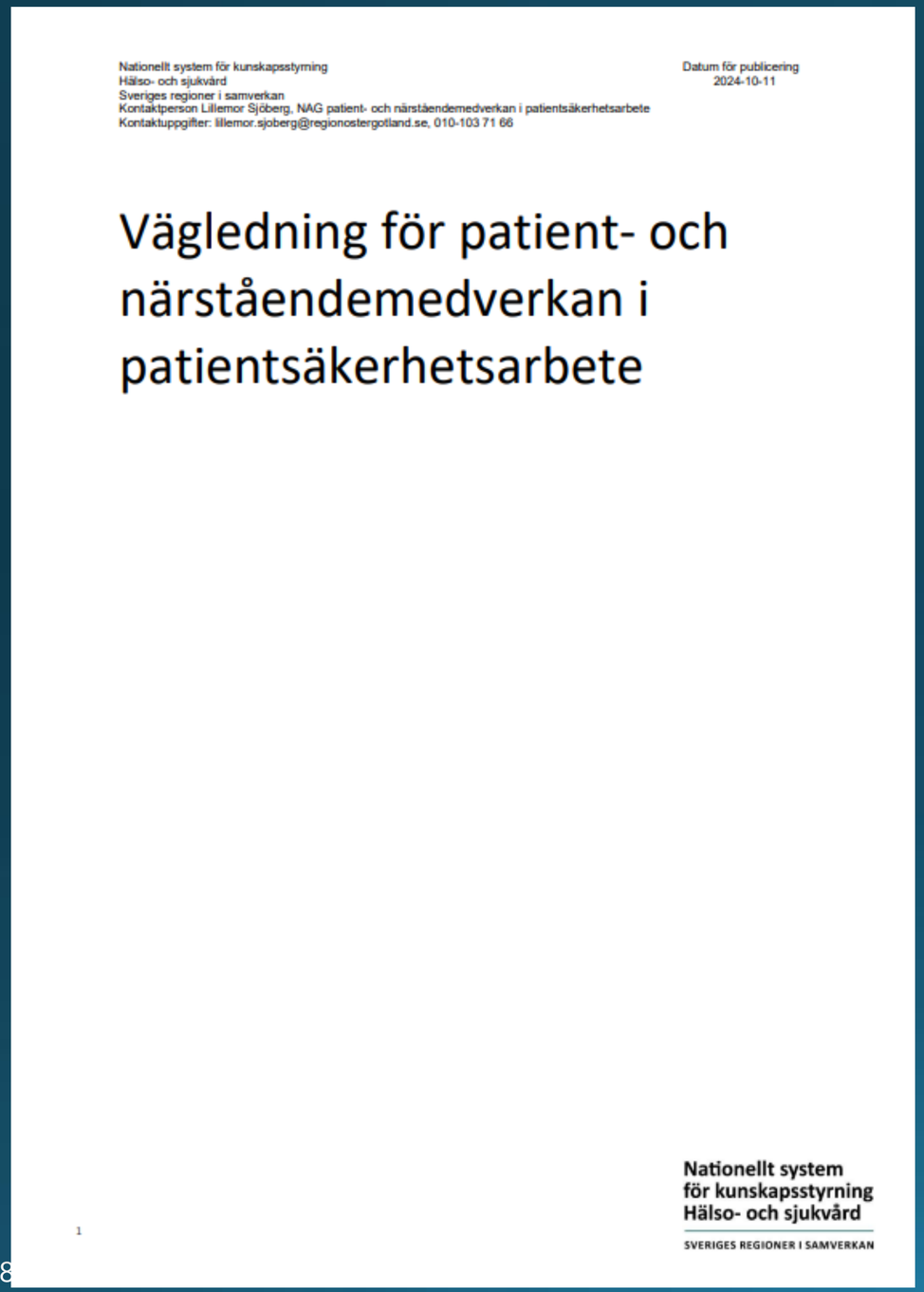

Nationellt system för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård
Sveriges regioner i samverkan
Kontaktperson Lillemor Sjöberg, NAG patient- och närståendemedverkan i patientsäkerhetsarbete
Kontaktuppgifter: lillemor.sjoberg@regionostergotland.se, 010-103 71 66

Datum för publicering
2024-10-11

Vägledning för patient- och närståendemedverkan i patientsäkerhetsarbete

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

1

Patient- och närståendemedverkan i patientsäkerhetsarbete | Kunskapsstyrning vård | SKR

Tips om stöd och aktiviteter för patientsäkerhetsarbete

Stimulansmedel

Region Västmanland

Stimulansmedel och utmärkelsen Säkerhetsnålen:

- Ansökan om stimulansmedel gällande utvecklingsarbete inom patientsäkerhet centuri- 51208
- Säkerhetsnålen- en utmärkelse för patientsäkerhetsarbete centuri- 43822-2

Chefsjuksköterska Sandra Hultin Dojorti

Stöd vid risk- och händelseanalys

Välkommen att kontakta Centrala patientsäkerhetsteamets patientsäkerhetsamordnare/analysledare om stöd behövs vid risk- eller händelseanalys.

För kontakt se aktuella namn under vårdgivarwebben

Utbildningar/inspirationsträffar

- Utbildningstips för det lokala patientsäkerhetsarbetet samt övergripande utbildning om patientsäkerhet **(finns att hitta på Kompetensplatsen i Utbildningsenhetens utbildningskatalog)**

- Finns behov av ytterligare utbildning kontakta Centrala Patientsäkerhetsteamet

- Inspirationsträff för lokala patientsäkerhetsteam x2/år (alltid vår/höst)

E-utbildning

Säker vård – nationell utbildning i patientsäkerhet

Det förebyggande arbetet är centralt

Att dra lärdom från redan inträffade vårdskador är viktigt, men för att nå ett framgångsrikt patientsäkerhetsarbete måste det skadeförebyggande arbete stärkas!

Region Västmanland

TACK för idag och allt ni gör!

Nästa inspirationsträff
22. september 2026

2026-01-28

Region Västmanland